

Henryk Bieszk

Wymiennik ciepła

Dane wyjściowe
i materiały pomocnicze
do wykonania zadania projektowego

Gdańsk 2011

PRZEDMIOT: APARATURA CHEMICZNA

TEMAT ZADANIA PROJEKTOWEGO:

**WYMIENNIK CIEPŁA
I URZĄDZENIA TOWARZYSZĄCE**

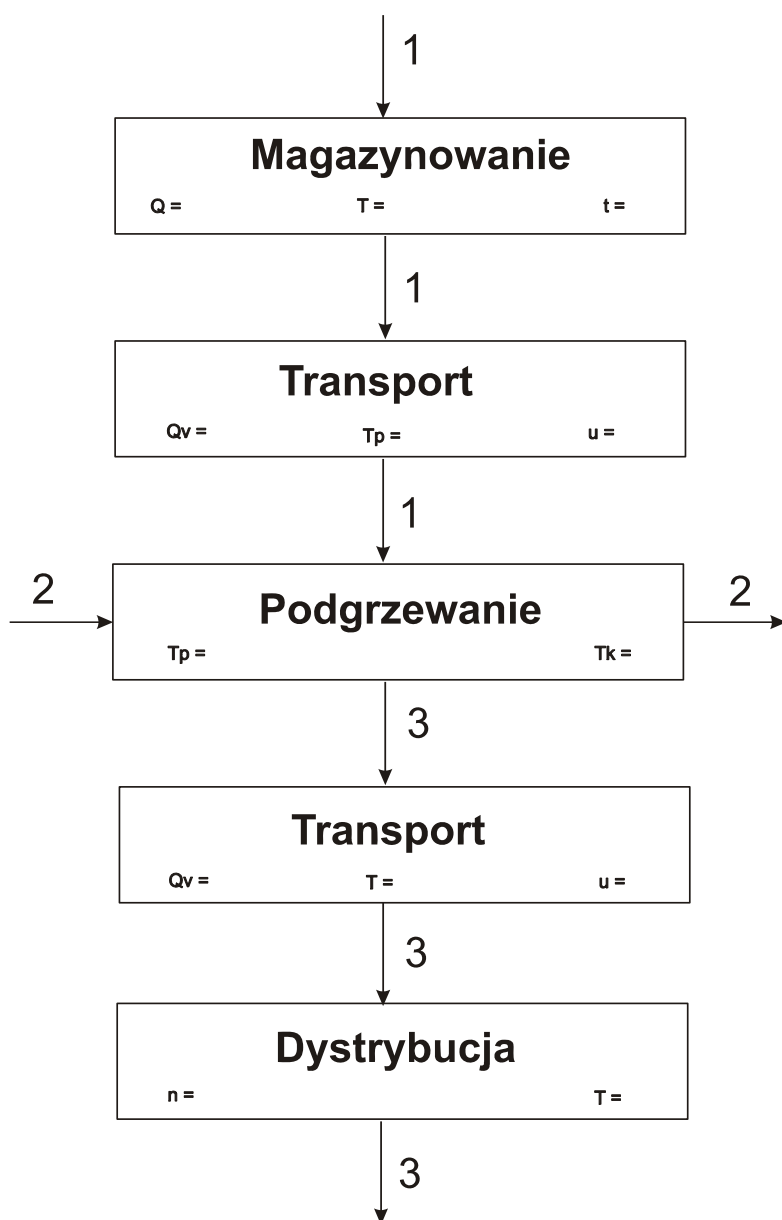
WYKONAŁ:

PROWADZĄCY:

GDAŃSK 2010/2011

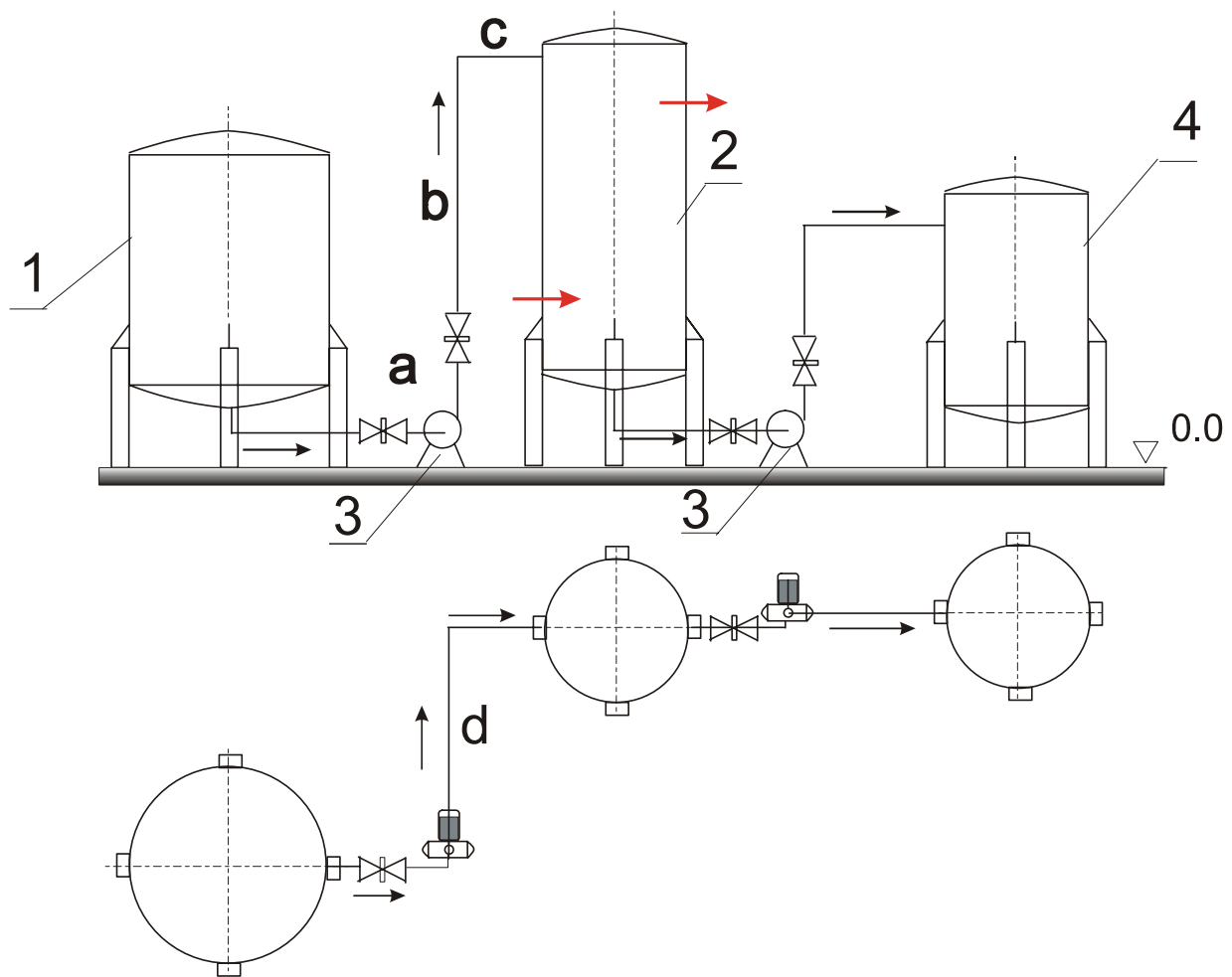
Zawartość opracowania:

1. Strona tytułowa.
2. Schemat instalacji, dane wyjściowe do obliczeń i doboru urządzeń.
3. Część obliczeniowa:
 - obliczenia wymiennika ciepła,
 - obliczenia rurociągu,
 - obliczenia pompy,
 - obliczenia zbiorników,
4. Część graficzna:
 - rysunki elementów rurociągu; rzut główny i rzut z góry, A3,
 - rysunek pompy; rzut główny i rzut z góry - A4,
 - rysunek wymiennika ciepła; rzut główny i rzut z góry, A3,
 - rysunek zbiornika; rzut główny i rzut z góry - A4,
 - rysunek instalacji; rzut główny i rzut z góry, A3,
5. Część opisowa:
 - opis instalacji; zastosowanie, budowa, działanie, materiały,
 - opis elementów rurociągu,
 - opis pompy,
 - opis wymiennika ciepła,
 - opis zbiorników,
 - spis treści (w tym literatura).

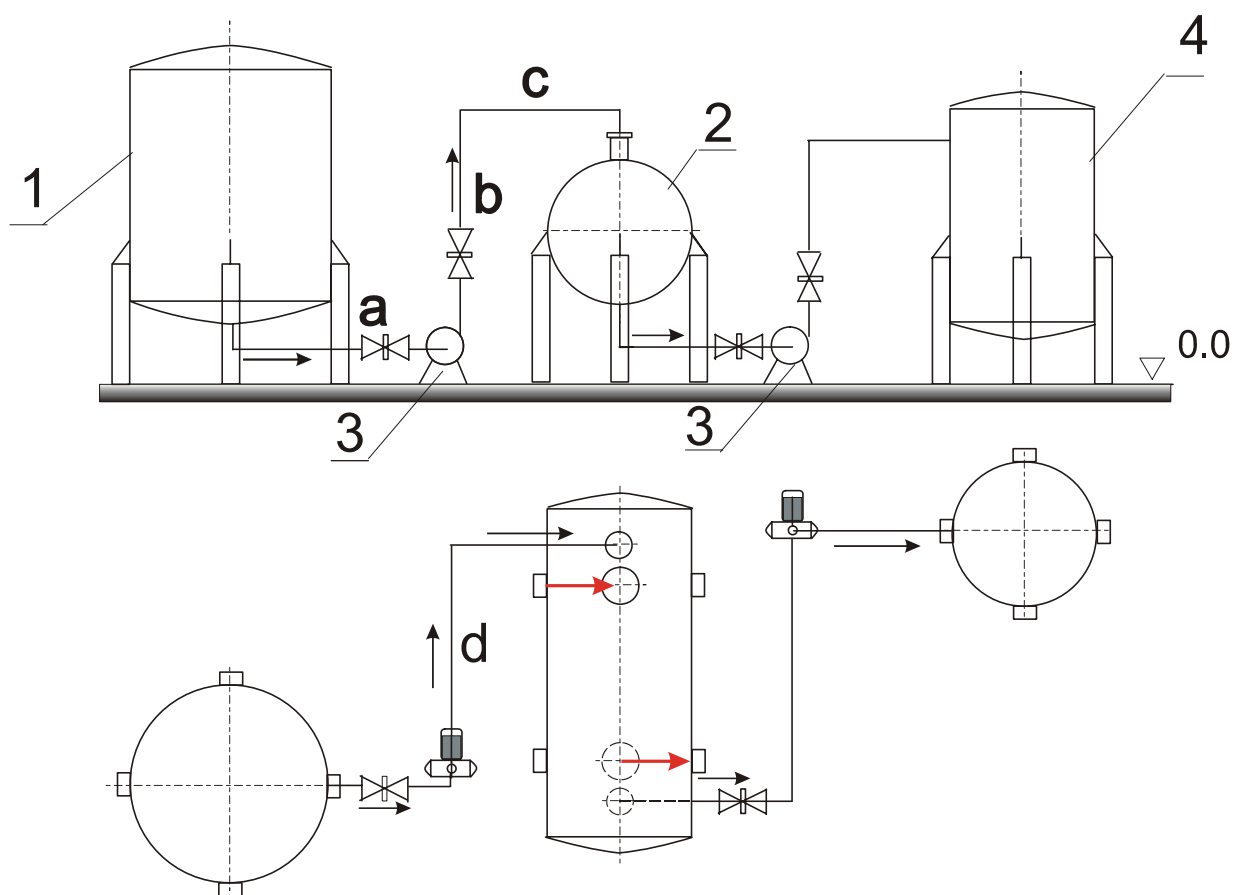
3	Czynnik podgrzany
2	Czynnik grzejny
1	Czynnik podgrzewany
Lp	Nazwa

Rysował	Dr inż. H. Bieszk	Podziałka	Nazwa rysunku: Schemat ideowy procesu	
Sprawdził	Dr inż. H. Bieszk			
Politechnika Gdańska Katedra Aparatury i Maszynoznawstwa Chemicznego		Data	Nr rysunku	Norma/Katalog

4	Zbiornik
3	Pompa
2	Wymiennik ciepła
1	Zbiornik
Lp	Nazwa

Rysował	Dr inż. H. Bieszk	Podziałka	Nazwa rysunku: Schemat połączenia urządzeń	
Sprawdził	Dr inż. H. Bieszk			
Politechnika Gdańska Katedra Aparatury i Maszynoznawstwa Chemicznego		Data	Nr rysunku	Norma/Katalog

4	Zbiornik
3	Pompa
2	Wymiennik ciepła
1	Zbiornik
Lp	Nazwa

Rysował	Dr inż. H. Bieszk	Podziałka	Nazwa rysunku: Schemat połączenia urządzeń	
Sprawdził	Dr inż. H. Bieszk			
Politechnika Gdańska Katedra Aparatury i Maszynoznawstwa Chemicznego		Data	Nr rysunku	Norma/Katalog

Tabela 1. Dane wyjściowe do obliczeń wymiennika ciepła

Nr	G_c [kg/s]	t_{c1} [°C]	t_{c2} [°C]	t_{g1} [°C]	t_{g2} [°C]	k [W/m ² deg]	Ustawienie	p_2 [bar]
1p	0.5	9	50	300	150	15	poziomy	1.1
2w	0.6	10	55	325	160	16	pionowy	1.2
3p	0.7	11	60	350	170	17	poziomy	1.3
4w	0.8	12	65	375	180	18	pionowy	1.2
5p	0.9	13	70	400	190	19	poziomy	1.1
6w	1	14	75	375	180	20	pionowy	1.0
7p	1.1	15	80	350	170	19	poziomy	1.1
8w	1.2	9	85	325	160	18	pionowy	1.2
9p	1.3	10	90	300	150	17	poziomy	1.3
10w	1.4	11	50	325	160	16	pionowy	1.2
11p	1.5	12	55	350	170	15	poziomy	1.1
12w	1.6	13	60	375	180	16	pionowy	1.0
13p	1.7	14	65	400	190	17	poziomy	1.1
14w	1.8	15	70	375	180	18	pionowy	1.2
15p	1.9	9	75	350	170	19	poziomy	1.3
16w	2	10	80	325	160	20	pionowy	1.2
17p	0.5	11	85	300	150	19	poziomy	1.1
18w	0.6	12	90	325	160	18	pionowy	1.0
19p	0.7	13	50	350	170	17	poziomy	1.1
20w	0.8	14	55	375	180	16	pionowy	1.2
21p	0.9	15	60	400	190	15	poziomy	1.3
22w	1	9	65	375	180	16	pionowy	1.2
23p	1.1	10	70	350	170	17	poziomy	1.1
24w	1.2	11	75	325	160	18	pionowy	1.0
25p	1.3	12	80	300	150	19	poziomy	1.1
26w	1.4	13	85	325	160	20	pionowy	1.2
27p	1.5	14	90	350	170	19	poziomy	1.3
28w	1.6	15	85	375	180	18	pionowy	1.2
29p	1.7	9	80	400	190	17	poziomy	1.1
30w	1.8	10	75	375	180	16	pionowy	1.0

G_c [kg/s] - masowe natężenie przepływu chłodnego (podgrzewanego) nośnika,

t_{c1} [°C] - temperatura chłodnego nośnika na wlocie do wymiennika ciepła

t_{c2} [°C] - temperatura chłodnego nośnika na wylocie z wymiennika ciepła

t_{g1} [°C] - temperatura gorącego nośnika na wlocie do wymiennika ciepła

t_{g2} [°C] - temperatura gorącego nośnika na wylocie z wymiennika ciepła

p- przeciwprądowy wymiennik ciepła, w – współprądowy wymiennik ciepła

p_2 [bar] – ciśnienie w wymienniku ciepła

Tabela 2. Dane wyjściowe do obliczeń rurociągu i pompy

Nr	G_c [kg/s]	a [m]	b* [m]	c [m]	d [m]	p2 [bar]
1	0.5	2		3	6	1.1
2	0.6	3		2	7	1.2
3	0.7	2		3	6	1.3
4	0.8	3		2	7	1.2
5	0.9	2		3	6	1.1
6	1	3		2	7	1.0
7	1.1	2		3	6	1.1
8	1.2	3		2	7	1.2
9	1.3	2		3	6	1.3
10	1.4	3		2	7	1.2
11	1.5	2		3	6	1.1
12	1.6	3		2	7	1.0
13	1.7	2		3	6	1.1
14	1.8	3		2	7	1.2
15	1.9	2		3	6	1.3
16	2	3		2	7	1.2
17	0.5	2		3	6	1.1
18	0.6	3		2	7	1.0
19	0.7	2		3	6	1.1
20	0.8	3		2	7	1.2
21	0.9	2		3	6	1.3
22	1	3		2	7	1.2
23	1.1	2		3	6	1.1
24	1.2	3		2	7	1.0
25	1.3	2		3	6	1.1
26	1.4	3		2	7	1.2
27	1.5	2		3	6	1.3
28	1.6	3		2	7	1.2
29	1.7	2		3	6	1.1
30	1.8	3		2	7	1.0

a,b,c,d [m] –długości rurociągu wg. schematu połączenia urządzeń.

Uwaga: długość odcinka b należy określić uwzględniając ustawienie i konstrukcję wymiennika ciepła.

A. Obliczyć wielkość powierzchni wymiany ciepła płaszczowo-rurowego wymiennika w przypadku zastosowania przeciwprądu i współprądu dla danych zamieszczonych w tabeli 1. Na podstawie wyników obliczeń dobrać aparat z katalogu producenta.

- B. Obliczyć instalację rurociągową. Na podstawie wyników obliczeń zaproponować znormalizowane elementy projektowanego rurociągu.
- C. Obliczyć parametry pompy podającej ciecchłodną do wymiennika ciepła. Na podstawie wyników obliczeń dobrać pompę z katalogu producenta.
- D. Obliczyć wymiary zbiorników ciecchłodnej i podgrzanej. Na podstawie wyników obliczeń dobrać zbiorniki z katalogu producenta.
- E. Wykonać rysunki elementów projektowanej instalacji oraz jej rysunek zestawieniowy.

Wymiennik ciepła - podstawy projektowania

W celu wyznaczenia potrzebnej powierzchni wymiany ciepła należy określić:

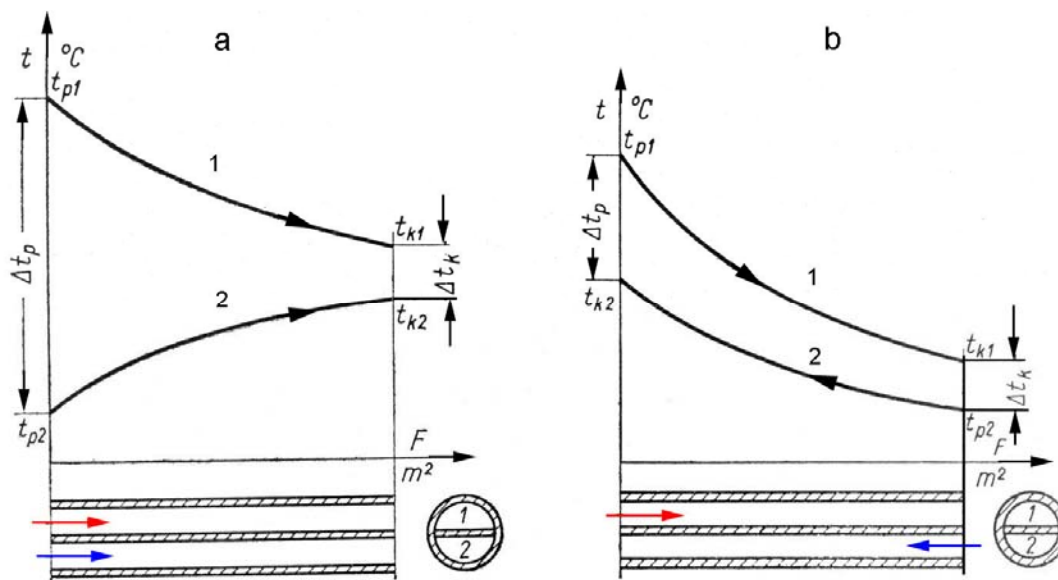
- ilość przepływającego ciepła Q ,
- średnią napędową różnicę temperatur Δt ,
- współczynnik przenikania ciepła k ,

1. Ilość przepływającego ciepła (moc cieplną wymiennika), dla omawianego wymiennika, można określić na podstawie równania bilansu cieplnego:

$$Q = G_c c_c (t_2 - t_1) \quad [\text{W}] \quad [1]$$

gdzie: G_c [kg/s] - masowe natężenie przepływu chłodnego (podgrzewanego) nośnika ciepła, c_c [J/kg deg] - ciepło właściwe chłodnego nośnika ciepła, t_1 , t_2 - temperatury chłodnego (podgrzewanego) nośnika ciepła na wlocie i wylocie z aparatu.

2. W procesie ciągłej wymiany ciepła nośniki znajdują się w ruchu. Przy współprądzie nośniki przepływają wzdłuż powierzchni wymiany w tym samym kierunku. Przebieg zmian ich temperatur ilustruje rys. 1a. Przy przeciwprądzie nośniki ciepła przepływają w kierunkach przeciwnych; rys. 1b.

Rys. 1. Przebieg zmian temperatur nośników ciepła; a- współprąd, b- przeciwprąd

Średnią napędową różnicę temperatur oblicza się jako średnią logarytmiczną z wartości skrajnych różnic temperatur na początku i końcu wymiennika ciepła

$$\Delta t_m = \frac{\Delta t_p - \Delta t_k}{\ln \frac{\Delta t_p}{\Delta t_k}} \quad [\text{deg}] \quad [2]$$

W przypadku gdy poszczególne skrajne różnice temperatur (spadki temperatur) nie różnią się bardzo między sobą i żadna z nich nie przekracza dwukrotnej wartości drugiej $\Delta t_p / \Delta t_k < 2$ można stosować średnią arytmetyczną

$$\Delta t_m = \frac{\Delta t_p + \Delta t_k}{2} \quad [\text{deg}] \quad [3]$$

3. Współczynnik przenikania ciepła dla wielowarstwowej ściany płaskiej można obliczyć z zależności

$$\frac{1}{k} = \frac{1}{\alpha_1} + \sum_{i=1}^{i=n} \frac{s_i}{\lambda_i} + \frac{1}{\alpha_2} \quad [\text{m}^2 \text{ K/W}] \quad [4]$$

gdzie: $\alpha_{1,2}$ [W/m² K] – współczynniki wnikania ciepła, λ [W/mK] – współczynnik przewodzenia ciepła, s [m] – grubość ściany.

4. Powierzchnię wymiany ciepła określa równanie:

$$F = \frac{Q}{k \Delta t_m} \quad [\text{m}^2] \quad [5]$$

Dla rurowych wymienników ciepła powierzchnię wymiany ciepła oblicza się z zależności;

$$F = \pi d l n \quad [\text{m}^2] \quad [6]$$

gdzie: d [m] – średnica rur, l [m] – długość rur, n – liczba rur.

Pole przekroju poprzecznego przestrzeni rurowej:

$$F = \frac{\pi d^2}{4} n_1 = \frac{\pi d^2}{4} \times \frac{n}{z} \quad [\text{m}^2] \quad [7]$$

gdzie: d [m] – średnica wewnętrzna rur, n_1 – liczba rur w jednym biegu, n – ogólna liczba rur w wymienniku, z – liczba biegów.

Pole przekroju poprzecznego przestrzeni międzyrurowej:

$$F = \frac{\pi}{4} (D^2 - n d_z^2) \quad [\text{m}^2] \quad [8]$$

gdzie: D [m] – średnica wewnętrzna płaszczca, n – ogólna liczba rur w wymienniku, d – średnica zewnętrzna rur.

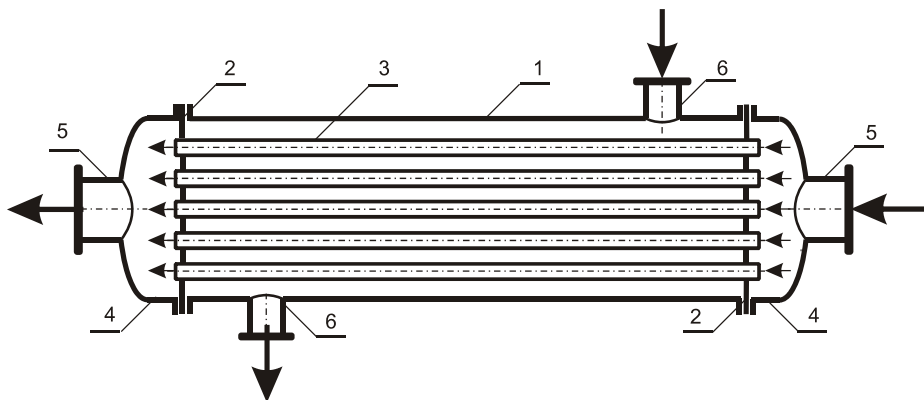
Tabela 3. Stan zaawansowania pracy

Lp	Opis wykonanej czynności	Data	Podpis prowadzącego
1	Część obliczeniowa: - obliczenia i dobór wymiennika, - obliczenia i dobór elementów rurociągu, - obliczenia i dobór pompy, - obliczenia i dobór zbiorników		
2	Część graficzna: - rysunki elementów rurociągu; rzut główny i rzut z góry – A3, - rysunek pompy i zbiorników; rzut główny i rzut z góry - A4, - rysunek wymiennika, rzut główny i rzut z góry, A4, (A3) -rysunek instalacji; rzut główny i rzut z góry, A3,		
3	Część opisowa: - opis instalacji; zastosowanie, budowa, działanie, materiały, - opis elementów rurociągu, - opis pompy, - opis wymiennika ciepła, - opis zbiorników - spis treści - literatura.		

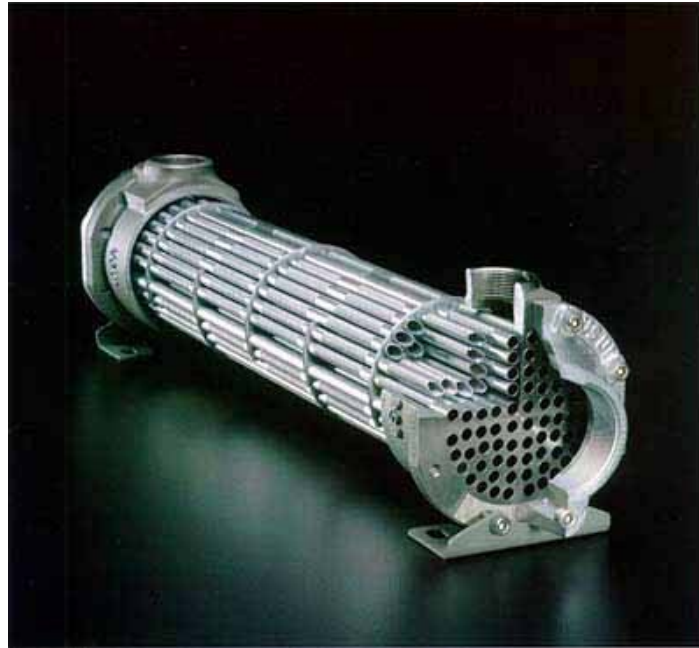
Płaszczowo-rurowy wymiennik ciepła – ilustracje

Płaszczowo-rurowy wymiennik ciepła - widok

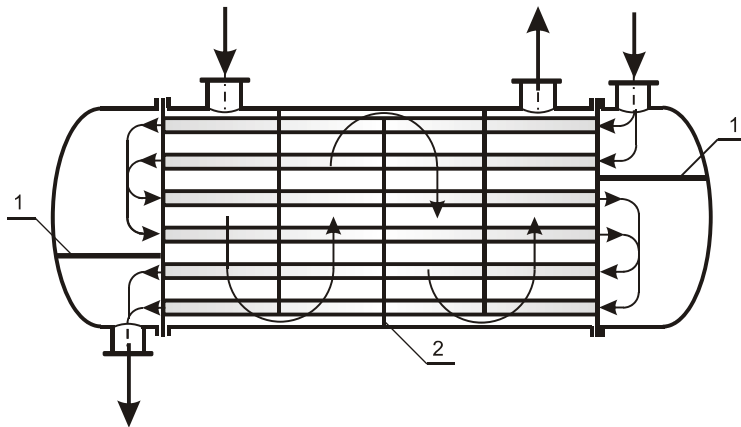
Płaszczowo-rurowy wymiennik ciepła oraz kierunki przepływu czynników w przestrzeniach rurowej i międzyrurowej, 1 - płaszcz, 2 - płyta sitowa, 3 - wiązka rur, 4 - dennica, 5 - króciec (przestrzeni rurowej), 6 - króciec (przestrzeni międzyrurowej);

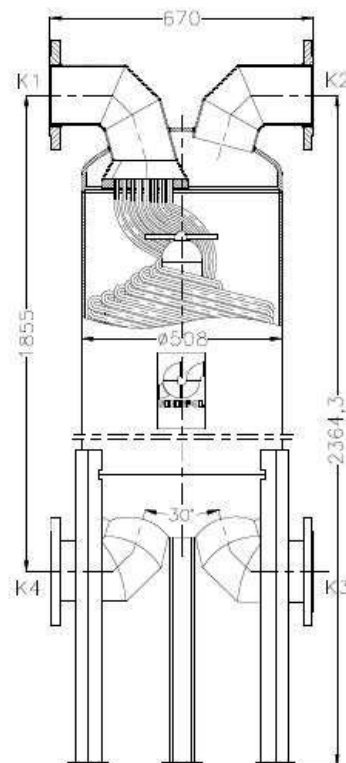
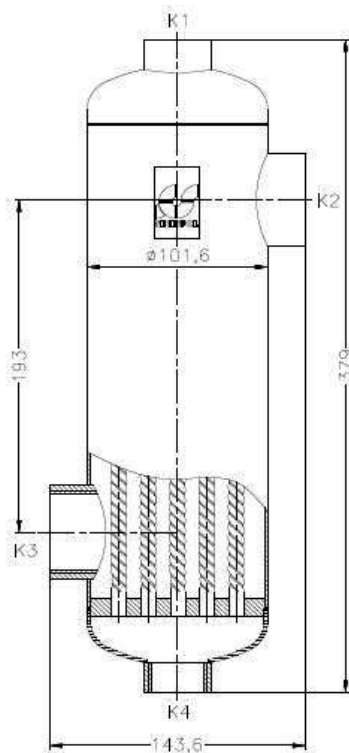
Płaszczowo-rurowy wymiennik ciepła – widok wiązki rurek, płyt sitowych i fragmentu głowicy

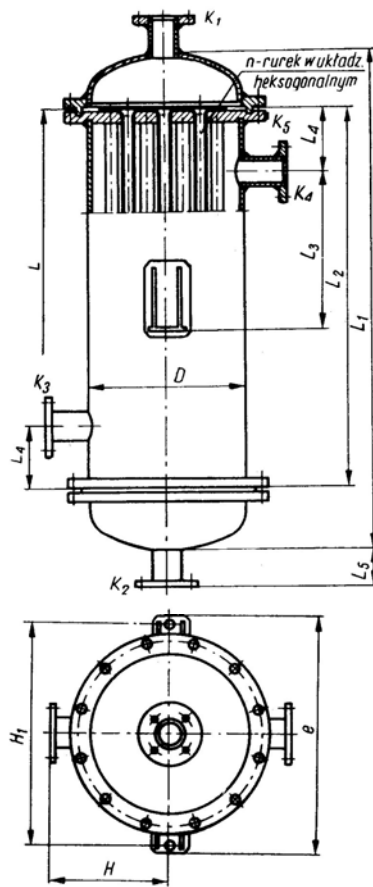
Płaszczowo-rurowy wymiennik ciepła – widok płaszcza i płyt sitowych.

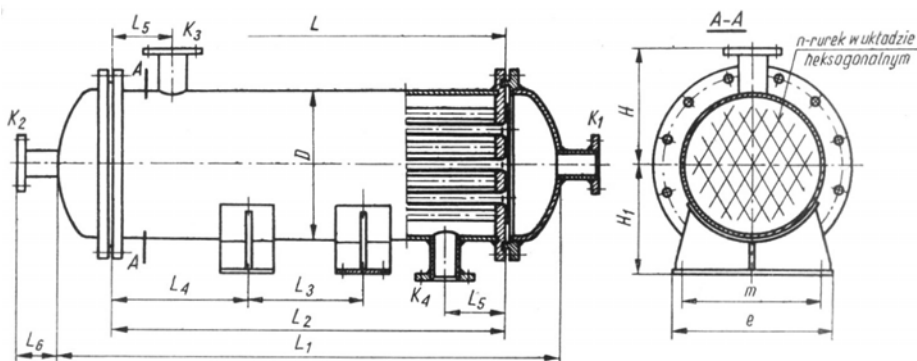
Trójbiegowy płaszczowo-rurowy wymiennik ciepła oraz kierunki przepływu czynników w przestrzeniach rurowej i międzyrurowej , 1 - przegroda (w głowicy wymiennika), 2 - przegroda prostopadła w przestrzeni międzyrurowej

Płaszczowo-rurowe wymienniki ciepła – rysunki katalogowe

Płaszczowo-rurowy wymiennik ciepła – rysunek katalogowy

Płaszczowo-rurowy wymiennik ciepła – rysunek katalogowy

Wzory tabliczek rysunkowych

Rysował		Podziałka	Nazwa rysunku Wymiennik ciepła	
Sprawdził	Dr inż. H. Bieszk			
Politechnika Gdańska Katedra Aparatury i Maszynoznawstwa Chemicznego		Data	Nr rysunku	Norma/Katalog

	Wykaz króćców	D _n
K1	Dopływ czynnika ogrzewanego	
K2	Odpływ czynnika ogrzewanego	
K3	Dopływ czynnika grzejącego	
K4	Odpływ czynnika grzejącego	

Literatura

1. Pikoń J.: Aparatura chemiczna.
2. Płanowski A., Ramm W., Kagan S.: Procesy i aparaty technologii chemicznej.
3. Hobler T.: Ruch ciepła i wymienniki.
4. Bieszk H. : Urządzenia do realizacji procesów cieplnych w technologii chemicznej.

Polecane strony www:

1. wakmet.com.pl, 2. armapol.pl, 3. hawle.pl, 4. tofama.com.pl,
5. jafar.pl, 6. armakom.pl, 7. grundfos.com, 8. redor.com.pl,
9. sfpomp.com.pl, 10. gaa.com.pl, 11. huta.el.com.pl, 12. limir.polbiz.pl
13. fal.pl, 14. trokotex.com.pl, 15. fag.pl, 16. inpolkrak.com.pl, 17. akwa.com.pl,
18. befa.com.pl, 19. metalko.com.pl, 20. energotex.com.pl, 21. secespole.pl